

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

73. ÅRGANG

22. APRIL 1961

A V I N N H O L D E T :
MOT EN NY KULTURKAMP - DEN RUSSISKE KARDINAL
TANKER I PÅSKETIDEN - † EVA DITHMER-VANBERG -
ATOMDEBATTEN OG VI - BLIKK PÅ TIDEN - NYE BØKER
UTLANDET

NR
8

NESTE NUMMER UTKOMMER 6. MAI 1961

Feriepension Graveshoved

I tiden 17. juni — 20. august incl. er

KATOLSK UNGDOMSSKOLE

Graveshoved pr. Fjelstrup, Danmark,

åben som familie- og feriepen-sion.

Enestående skøn beliggenhed ved skov og badestrand, Lillebælt. Rutebilforbindelser fra Kolding og Haderslev. V. og k. vand på alle værelser.

Fuld pension d. kr. 22.—. Med altanværelse mod vandet d. kr. 25.— pr. døgn. Børn under 7 år, kr. 7.50, fra 7 til 10 år, kr. 15.—.

Mindste ophold 7 dage. Der læses messe på skolen.

Adr.: Katolsk Ungdomsskole, Graveshoved pr. Fjelstrup, Danmark.

HUSK BASAREN

i Urtegaten 29, Oslo, til inntekt for den nye St. Halvardskirke!
Åpen hver dag fra kl. 12 til 14, og om kvelden fra kl. 18.
Mandag 24. april siste dag.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt	}	Oslo
Vår Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Oslo
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Arendal
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskusøstre-nes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hamar
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikæls Kirke	}	Hammer-fest
St. Mikæls Prestegård		
St. Theresia kirke	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 3. mai: Medlemmene tar del i andakten i St. Olavs kirke kl. 19.
Deretter samvær i foreningslokalet.

Søndag 7. mai: Felleskommunion.

HUSLØSE KATOLIKKER

som er interessert i å starte borettslag beskrive til

Bill. mrk. «Borettslag», St. Olav's eksp.

Har denne annonse noen verdi? De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Startingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 23. APRIL: 3. Søndag e. Påske. Ep. 1. Pet. 2, 11—19. Ev. Joh. 16, 16—22.

Mandag: Fidelis av Sigmaringen, mart. Tirsdag: Markus, evang. og mart. Onsdag: Cletus og Marcellinus, paver og mart. Torsdag: Peter Canisius, kirkel. og bekj. Fredag: Paulus av Korset, bekj. Lørdag: Peter, martyr.

SØNDAG 30. APRIL: 4. Søndag e. Påske. Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14. Mandag: Josef, arbeidernes vernehelgen. Tirsdag: Athanasius, bisk. og kirkel. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Monica, enke. Fredag: Pius V. pave og bekj. Lørdag: Vår Frues lørdagsmesse.

SØNDAG 7. MAI: 5. Søndag e. Påske. Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLISKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	8.30	
42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	9.45 m. eng. pr.	
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15	11.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	9.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15410	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 51650		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikæls kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.40	10.40
Nyveien 17, tlf. 537735		
STAVANGER: St. Svitthun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25534		
SYLLING: St. Hallvarvs kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11949		
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21214	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.15	—
Ila, tlf. 20221		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke,		11.00
Norvesund, tlf. 3066		
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 2101		
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21783		
HAMMERFEST: St. Mikæls kirke,	—	10.30
Strandgt., tlf. 1392	19.00	
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 159 86.

MOT EN NY KULTURKAMP

Hva skjer med den norske barneskolen? To presseuttalelser uten noen indre sammenheng seg i mellom setter tankene i sving. I studentenes blad «Universitas» uttaler en av de radikale studentene seg med en prisverdig åpenhet:

«— Skolen må bygge på et verdisystem, for meg et sosialistisk verdisystem.

— Og hva innebærer det?

— Det betyr sjølsagt ikke det samme som at det skal drives partipolitikk i skolen, men til dømes at vi må få bort alle former for konkurransementalitet. En kan ikke innføre og avskaffe verdisystem i en hand vending, men det må være en oppgave for ei sosialistisk regjering å legge skolestrukturen best mulig til rette ...

— Men hva med skolelovens formålsparagraf?

— Den kan en ikke legge noen særlig vekt på. Den er for vid. Etter min mening har kristendommen ingenting i skolen å gjøre, enda om det kanskje fins noen grunnleggende verdier som er felles for kristendommen og vår kultur.

— Du er med andre ord lite begeistret for vår nåværende kirkeordning?

— Ja. Sjøl er jeg medlem av statskjerka fordi jeg er lærerinne, men jeg er absolutt imot den, for den oppfordrer til hykleri.

— Du er kanskje tilhenger av humanetikk?

— Ja, men ikke i den norske utgaven. Den er jo helt tannlaus.

— Men tilbake til skolen igjen: Hvordan stiller du deg til spørsmålet om støtte til private skoler?

— Jeg kan ikke skjønne at det er noen fordel ved det. Et statlig skolesystem må absolutt være å foretrekke.»

Og i et intervju i dagspressen uttaler en av de lektorer som utdanner fremtidige lærere ved en av våre lærerskoler, noe forsiktige, følgende:

«Det lar seg ikke gjøre å undervise barna i tro, det er kjensgjerningene de oppfatter, vi må ikke belaste dem med vår egen tvil. Uten anfektelser får barna inn en viten de seinere, i smerte og tvil, skal ta standpunkt til. Men ivrigst religiøse blir de som ikke stifter bekjentskap med kristendommen som barn.»

Det er neppe sjeldne standpunkter som her kommer til uttrykk. De understreker hva enhver som tenker over saken lenge har visst: At den norske skolen befinner seg i langsom men sikker glideflukt fra å være en konfesjonell, kristen undervisning til å bli en vagt humanistisk skole der kristendommen som *fag* foreløpig er tolerert.

Skolens kristne formålsparagraf har lenge vært truet. Riktignok er det ikke god politikk i dagens Norge å gå til direkte og åpent frontalangrep mot den — dét overlater man til opposisjonelle studenter uten politisk ansvar. Men der gnages og gnages i stillhet på røttene, og tomme for tomme presses den norske kirke ut av sin illusjon om at skolen fremdeles er «en forlengelse av kirkens dåpsundervisning». Det er ikke lenger kristendommen som er det *reelle* samlende helhetssyn bak vårt undervisningsvesen — kristendommen er tvert om først gjort til bare et «fag» blant andre, dernest til et fag på defensiven hva timetall angår, og endelig til et fag som mer og mer begrenser seg til en rent *informerende* undervisning i kristendommens lære og historie. Vi er ofte svært langt fra katekesens og troens perspektiv, ikke minst fordi Kirken nok kan reformere sin pedagogikk, men den kan ikke derfor uten videre stampe det store nødvendige antall personlig troende religionslærere frem av jorden.

Vi tror denne utviklingen vil fortsette. Vi tror endog at den i en meget overskuelig fremtid vil nå et punkt da norske kristne alvorlig må spørre seg selv om det ikke er en direkte *avkristnende* faktor når barna og ungdommen stadig oftere møter kristendommen utelukkende som et pliktfag, der lærerens manglende personlige engasjement ofte bare er så altfor tydelig. Problemet synes uløselig innenfor de halsbrekkende store rammer statskirkeordningen setter om det norske skolevesen. Tross alle energiske forsøk på å vende strømmen, er det vanskelig å se hvordan den norske skoles kristne karakter skal kunne gjenobres i sin fulle dimensjon. Tilbaketoget ødelegger i det lange løp selv den beste armé. Mon ikke våre lutherske medkristne hurtig vil oppdage at de har alt å håpe i en frontforkortning — alt å frykte av fortsatt uttynning? Som konsentrat er enhver evangelisk levet kristendom uovervinnelig og ekspansiv. Som fange i en utlevd og forstrukket struktur er den derimot bare prisgitt et demoraliserende mismot.

(Forts. neste side)

Vår neste generasjon — avkristnet?

DEN RUSSISKE KAR

BLIR HAN DEN NESTE PAVE?

Den vesle russiske gutten med den digre brødleiven — et helt lite symbol på Russland i det 20. århundre! Det første det russiske folk måtte tenke på ved århundrets begynnelse var noe så enkelt som dette: Brød. Det er ikke i Fridtjof Nansen's land at en lett glemmer den redselsfulle hungersnød og elendighet som var grunnen for den russiske revolusjon.

Idag er Russland, etter nesten 43 års kommunistisk diktatur, en trusel mot verdens frihet og fred. Det kommunistiske system har på litt over en menneskealder gjort en økonomisk og militær stormakt ut av det russiske kaos. Det har kostet blod og tårer. Millioner av mennesker er hensynsløst trampet ned i Russland selv, og nye millioner stønner under åket i Russlands satellitt-land. I flere av disse land er den katolske kirke den siste skanse mot undertrykkelsen, i alle har Kirken harde og bitre livsvilkår.

For Moskva er Vatikanet ingen kirkeledelse, men en «sentral for dollar-imperialister og krigshissere». Den ateistiske kommunisme kan nok tolerere en kirke som den gresk-ortodokse, så lenge den tjener Sovjetmaktens politikk. Overfor den katolske kirke har den derimot i 43 år stått i åpen, uforsonlig kamp — noen «avspenning» mellom Vatikanet og Moskva er ikke i sikte — snarere tvert om.

Allikevel kan vår levetid komme til å by på store forandringer også her. Tilnærmingen mellom den katolske og den gresk-ortodokse kirke utenfor Russland er et faktum, og en kan være trygg for at den ikke unnslipper Moskvas oppmerksomhet. Kirkens tilstedeværelse i utviklingslandene — uavhengig av kolonisystemet — er

også en faktor som realpolitikkerne i Kreml har måttet merke seg.

Vel er den konsekvente kommunisme som russerne idag bekjenner seg til helt uforenlig med katolsk tro: utvetydig og klart har de siste paver påvist det umenneskelige i dette politiske systemet og tallose martyrer har med sine lidelser og sin død bekreftet at de hadde rett. Men også Sovjet-Russland er underlagt utviklingens lov. Fremtiden vil vise om et så rikt begavet og vitalt folk som det russiske i lengden kan føres med fordummende hets og åndløs materialisme. Den russiske kirkes seige evne til å overleve istiden er ett av mange tegn på at et tøvær kan komme.

Russisk mentalitet og russisk problematikk er ikke ukjente i Vatikanet, som aldri har avfunnet seg med Sovjet-statens intoleranse. «St. Olav» har tidligere (i nr. 22, 1960) gjort rede for «Russicum» — det russiske instituttet i pavens Rom. I denne artikkelen møter våre lesere en mann som enkelte mener kan bli den første russiske-fødte pave — Lazarus kardinal Agagianian, som idag er den høyeste leder av Kirkens misjonsvirksomhet, eller som det offisielt heter: Prefekt for Kongregasjonen de Propaganda Fide.

En dag i 1906 besøkte pave Pius X «Propagandakollegiet» — Kirkens høyskole for misjonene i Rom. Blant de unge studentene av alle raser og nasjonaliteter støtte han til sin overraskelse på en 11-åring. «Vi må sende ham bort, han er altfor ung,» sa en av prestene som viste paven omkring. «Ikke gjør det,» svarte Pius X, «jeg tror han engang vil gjøre Kirken store tjenester.»

Pius X var sannspådd. Den vesle gutten er nå Lazarus kardinal Agagianian (utt. *agadjanjan*), patriark over de armenske katolikker og høyeste myndighet for den katolske kirkes misjoner. For så vidt kan en si at to av de største internasjonale krefter som idag kjemper om menneskenes sinn, den ateistiske kommunisme og den katolske misjon, begge ledes av russere! Kardinal Agagianian ble nemlig født for 65 år siden i Akhaltzikhe, en liten by som nå ligger i det russiske Armenia, omtrent 100 km fra Svartehavets østkyst, like ved den tyrkiske grense. Hans far var en liten kjøpmann — armenierne er kjente som uovertrufne handelsmenn og det er ganske typisk at den sovjet-russiske handelsminister, Anastas Mikojan, også er armenier, og forøvrig også opprinnelig teolog.

Agagianians far døde da han var ganske liten. Siste gang han så sin mor og sin øvrige familie var i 1921. Han har en bror og en søster som fremdeles lever i Sovjet-

Norsk skolepolitikk er sterkt sentraliserende. Pedagogiske varianter er ikke populære — vi skal helst alle gjennom den samme kvern. Den forsiktede innrømmelse av at det er rettferdig å støtte enkelte friskoler — som vår egen St. Sunniva-skole — betyr snarere en møysommelig tilkjempet sans for «dissenternes» rettigheter enn en lillefinger til friskoletanken. Det er et emne vi kommer tilbake til med det første her i «St. Olav». Men mon ikke norske kristne gjør klokt i å se fremover og sta-

dig mer satse på friskolen? Det vil engasjere dem i et kulturanliggende som de i vår samtid deler med kristne av alle trosbekjennelser og under alle himmelstrøk: Kravet om uhindret og uavkortet å få forme den oppvoksende slekt i Evangeliets menneskebilde. Det kravet er ikke bare Guds lov — det er en anerkjent menneskerettighet. Det er ikke bare i diktaturlandene at statsskolen kan komme til å sette kristne mennesker i en tvangssituasjon der bruddet blir uunngåelig. HRM.

DINAL

Russland, broren Peter er telegraf-funksjonær. Men de har ikke på mange år kunnet opprettholde kontakten med ham.

I 1906 ble den vesle Lazarus, bare 11 år gammel, sendt hele den lange veien til Rom av sin sogneprest, for å studere til prest. Han ble prestevidd bare 22 år gammel, i 1917, noen uker etter den bolsjevikiske revolusjon. Etter å ha tatt grader i filosofi, teologi og kirkerett dro den unge Agagianian tilbake til Russland, og gjorde prestetjeneste blant armenske katolikker i Tiflis, der både *Stalin* og *Mikojan* hadde gått på det gresk-ortodokse presteseminaret, før de kom på andre tanker. Han befant seg fremdeles i Tiflis i februar 1921 da den Røde Armé trengte sydover og erobret byen fra de «hvite». Men kommunistene arresterte ham ikke, for «de hadde så meget annet å gjøre», sier han selv. Noen måneder senere ble han kalt tilbake til Rom, og utnevnt til viserektor og senere — i 1932 — til rektor for det Armenske Kollegium i Vatikanet. I 14 år underviste han i Rom, også ved Propagandakollegiet — og øvde innflydelse over 30 000 teologiske studenter, hvorav 17 nå er biskoper i USA.

I 1935 utnevnte *Pius XI* ham til titularbiskop og ga ham en oppgave i Beirut i Syria, der han senere ble valgt til patriark for de armenske katolikker. I 1946 utnevnte *Pius XII* ham til kardinal — den første russiske. Og da kardinal *Fumasoni Biondi* døde i 1958 ble kardinal Agagianian utnevnt til hans etterfølger som «den røde pave», med jurisdiksjon over 32 millioner katolikker. Som pavens «misjonsminister» er han omgitt av en medarbei-

Så grov og primitiv er kommunisthetsen mot Kirken.
(Fra det sovjet-russiske bladet «Krokodil».)

derstab på 27 personer i Propaganda-kongregasjonens hovedkvarter, et gammelt renessansepalass ved Piazza di Spagna i Rom. Det ligger over en kilometer fra Vatikanet, men nyder de samme eksterritorial-rettigheter som Pavestaten. I det som før var tronsalen er prefektens kontor innredet — her tilbringer Mgr. Agagianian formiddagene med å motta misjonærer fra alle verdens kanter, ettermiddagene med å lese rapporter og diktere brev. Misjonenes hovedproblem er enkelt og innlysende, sier han: *Flere misjonærer*. Og likesom biskop *Fulton Sheen*, som er hans utsending i USA, er han fast overbevist om at hans russiske hjemland en dag vil være vendt tilbake til troen. «Der er fremdeles,» sier han, «i Russland millioner som tørster etter Gud, som er hengivent knyttet til sine forfedres kristne tradisjoner; ikke minst i sin barnlige kjærlighet til Jesu Mor.»

Der står ry av kardinal Agagianian's kunnskaper. Foruten latin og hebraisk taler han syv moderne sprog flytende: Armensk (hans morsmål), russisk, gresk, italiensk, fransk, tysk og engelsk. En god del andre sprog — deriblant arabisk — taler han tålelig bra. Under en inspeksjonsreise i Det Fjerne Østen for et par-tre år siden overrasket kardinalen den amerikanske ambassadør på Filippinene, *Charles Bohlen*, — en av USA's fremste spesialister på Sovjet-Russland og lenge ambassadør i Moskva ved å forhandle med ham på russisk. Agagianian er trolig den største sprogbegavelse i kardinal-kollegiet siden den legendariske kardinal Mezzofanti, som døde i 1849 og som saes å tale 38 sprog flytende og 30 andre ganske bra!

Armenierne har et ry for beregnende klokskap. *Evelyn Waugh* skriver etsteds at de er «en sjelden begavet rase, med forfinet følsomhet — i mine øyne er de de virkelige kosmopolitter». Kardinal Agagianian svarer, med all sin lærdom og erfaring, slett ikke dårlig til en slik definisjon. Om han er en alvorlig mann, preget av et stort og alvorlig ansvar, pleier han ikke å ta seg selv høytidelig, men er kjent for en livsinnstilling som hverken savner humor eller optimisme. Da han fikk den røde hatt, ble han spurt

AV
KIRKENS
LIV:

Tanker i påsketiden

Når den oppstandne Kristus Påskemorgen viser seg for Maria Magdalena og de andre kvinnene lar Han dem ikke stanse ved sin glede, så overveldende den enn måtte være. Det glade budskap skal videre, det må nå frem helt til jordens og tidenes ende. Med et ord innsetter Han dem som sine budbringere og apostler: «Gå og si til mine brødre...» — «... og Maria Magdalena gikk bort og fortalte at hun hadde sett Herren.»

Gå og si til mine brødre. Til oss også lyder denne Jesu befaling: Ved deres liv, deres glede, deres ord gå ut og forkynn at Kristus er oppstanden, at Påsken ikke tar slutt.

Påsken budskap er vår tros og vårt kristne livs innerste kjerne. Påsken er altså ikke en bi-ting eller bare en episode blant andre i bibelhistorien. Den er dens sentrum, dens grunnsten. Hva er det vi tror? Hva er det vi har å fortelle våre barn, som de selv skal fortelle sine barn og slik videre til tidenes ende? Ikke noe annet enn dette: Han er oppstanden. Har vi forkynt dette med troens aksent, så har vi dermed sagt *alt*. Vi husker vel Pauli ord: «Er Kristus ikke oppstanden, da er vår tro tom, tom er

---

hvordan det følte å bli titulert «Eminense» istedenfor «Deres Salighet» — som man fra gammelt av tiltaler patriarkene. Han smilte og sa melankolsk: «Akk — det er nok bedre å være salig enn å være eminent, her i verden!»

Siden hans utnevning til misjonsleder har han reist meget — både i Øst og Vest. I Rom sier de at Agagianian er gjort av «pavelig tømmer» — den tresort man lager paver av. Menneskelig talt sitter den verdige og distingverte russeren inne med mange egenskaper som gjør ham egnet for Kirkens høyeste embede. Han kjenner kurien til bunds og er sprogmechtig. Han har sett Kirkens dimensjoner og problemer, ikke minst i misjonene, med sine egne øyne. Og sist men ikke minst: Han sitter inne med førstehånds kjennskap til kommunismen og alt dens vesen. En annen årsak til hans sterke kandidatur, når pave Johannes en dag legger ned sin hyrdestav, ligger klart i dagen: Den tilnærming som nå skjer mellom den katolske og den gresk-ortodokse kirke. Faller valget på Agagianian, vil det bli en bro mellom Østens og Vestens mentalitet og riter, og kanskje bidra avgjørende til å lege og lukke et tusen år gammelt sår i Kirkens legeme. Verdenshistoriens hjul roterer stadig hurtigere: Det er langt fra utenkelig at den første ikke-italienske pave på 450 år simpelthen blir en — russer!

også vår forkynnelse... Men Kristus er oppstanden — den førstefødte blant de døde.»

Julen er *begynnelsen* av det glade budskap: Gled dere, brødre, Gud er blitt menneske. Jesus er født! Påsken er den gripende *fullbyrdelse* fordi den omfatter alt, døden iberegnet: «Jeg var død, men jeg er oppstanden. Alleluja!» Vi tror på Kristus som kommer tilbake fra døden. Vi behøver ikke å fornekte det ondes og lidelsens enorme størrelser. De er der... nettopp i selve døden. Men Kristus seirer over den. Han er oppstanden. Vår tro på Påskens mysterium har bestått den prøve som heter døden, den er kommet levende ut av den. «Å død, hvor er din seier?» Tvers gjennom alle nederlag og ruiner lærer vår tro på den oppstandne oss å se oppstandens løfte. I fastetidens liturgi sang vi «Midt i livet befinner vi oss i døden». Påsken snur ganske enkelt denne realitet opp ned: «Midt i døden befinner vi oss i livet.»

Skal vi bringe Påskens budskap videre, så må vår levende tro på den oppstandne ha fordrevet alt mørke i vårt eget sinn.

Den oppstandne Kristus må også få lov til å omskape oss jordtunge mennesker så vi gir Ånden bedre rom i oss. — «Er dere oppstandne med Kristus, da søk det som er oventil, der hvor Kristus er ved Guds side. Ha deres glede i det som er oventil, ikke i det som er på jorden» (Kol. 3, 1—5). Dette betyr selvfølgelig ingen flukt inn i det uvirkelige. Det er midt i vårt jordnære liv, i vårt hjem, i vårt arbeid og i vårt arbeidsmiljø at vi skal være «oppstandne» mennesker. I de daglige prøvelser skal vi vise et håp som er sterkere enn det onde. Hver dag skal vi øve mer uselvishet og vandre «kjærlighetens vei». Synden i vårt liv; det er det gamle som skal avlegges. Påsken, det er det nye! «Så skal dere da vandre i et nytt levnet» (Rom. 6, 3, 6). Men her er der ingen annen vei enn livet med den oppstandne Kristus. Han som sier til oss: «Frykt ikke! Jeg har overvunnet verden!» I vårt samkvem med vår neste — først den neste vi lever sammen med hver dag, ektefelle, mor, barn, arbeidsfeller — og så den neste som tilfeldigvis krysser vår vei: Hva slags vidnesbyrd gir vi ham om det oppstandne liv i oss?

Vi lever i en verden som på mange måter fjerner seg fra Gud, den levende kilde. Vi skal derfor ikke hengi oss til vår påskeglede i hjertets indre kammer og glemme alle dem som Jesus kaller våre brødre. Påskemorgen og i hele Kirkens tid sier Han: «Jeg er oppstanden. Alleluja! Gå bort og si til mine brødre at jeg går forut for dem og venter på dem.»

T. P.

DET NESTE LIV

Desverre har de fleste av oss altfor jordbundne tanker om det hinsidige. Vi tenker oss det som et sted, en tilstand hvis form kun kan være tilløkkende for en del av menneskeheten. Vi tenker ikke nok på at der er den fulle virkeliggjørelse av alle våre drømmer, alle våre ønsker og all vår higen — av alt det beste hos oss. Og vi glemmer kanskje at de døde der går inn til et liv hvor de etterhvert befries for alt det som her nede hindret deres utvikling av det verdifulleste og beste i dem — det som dypest sett var det kjæreste for dem selv.

Derfor kan det vel skje, at mens våre tanker ved et dødsfall er preget av uvisshetens uro, løfter den døde selv i samme stund sitt hode idet hans «forløsning stunder til».

(Fra Adam Homo: «Jesus av Nasaret drar forbi»).

†

EVA

DITHMER-

VANBERG

Eva Dithmer-Vanberg er gått bort. Budskapet vekker vemod i kretser langt ut over den menighet hun tilhørte — hennes vennekrets var stor og spente fra pressens folk til teatrets venner og amatører. Etter å ha kjempet i årevis mot en snikende sykdom med utrolig sinnsro og viljekraft, og etter en tids sykeleie som hurtig tok hennes krefter, sovnet hun den 15. april stille inn på Vor Frue Hospital, 78 år gammel. Til henne kom Døden som en venn — hun var takknemlig for et langt og innholdsrikt liv og forsonet med dets slutt. I troen visste hun at våre liv ikke går tapt, men åpner seg på evigheten i Gud.

Eva Dithmer-Vanberg var danskfødt, og bevarte dansk tunge og lynne hele sitt liv — til glede for sine venner. Som *free-lance*-journalist i Oslo kom hun også i kontakt med katolisismen, og ble i 1933 opptatt i Kirken. Under

Mgr. *Henrik Irgens'* redaktørtid i «St. Olav» var hun bladets redaksjonssekretær, og etter hans altfor tidlige død i 1938 overtok hun på biskop Mangers' anmodning redaksjonen av bladet.

«St. Olav» skylder Eva Dithmer-Vanberg meget. Under hennes redaksjon — fra 1938 til 1947 — ble mange vinduer slått opp og mange livsområder trukket inn under lesernes interesser og oppmerksomhet. Hennes uegennyttige arbeide, ikke minst under de vanskelige krigsårene, da ethvert redaksjonelt ansvar var særlig tyngende, forberedte i mange henseender bladets vekst og fremgang etter krigen. Hennes omfattende skribentvirksomhet i dags- og ukepressen var allsidig som hennes interesser var mange, og preget av innlevelse og menneskelig forståelse. Det beste hun ydet er trolig de søndags-meditasjoner hun skrev under pseudonymet *Adam Homo* i «Tidens Tegn» og som senere ble utgitt i bokform. Enkelte av dem er perler og vitner om en sjelden kombinasjon av religiøst alvor og hverdagslig realisme, anvendt på alminnelige menneskers problemer og tanker med både klokskap og medfølelse.

Eva Dithmer-Vanberg bevarte til slutten av sin levetid sin rike interesse og sympati for medmennesker, og var ikke minst for mange unge en god venn og en erfaren rådgiver. Den som i de siste årene, før sykdommen brøt henne ned, så henne omgitt av sine unge teater-amatører, ødsel med sine krefter, sin humor og sin menneskekunnskap, måtte undres over en vitalitet og et overskudd uten om det vanlige. Den som kom henne nær, visste at der dessuten bak det alltid opplagte selskapsmennesket og den fort arbeidende journalist fantes en dypt religiøs natur med en sterk forvissning om vår forankring i en tilværelse beire enn denne. Mange vil minnes henne med takknemighet. For hennes venner er det en trøst å vite at hun vil bli husket lenge, for det var ikke minst *unge* mennesker hun ga det beste av seg selv.

I takknemlighet lyser også vi fred over Eva Dithmer-Vanbergs minne. R. I. P. «St. Olav».

ATOMDEBATTEN OG VI

TO TEOLOGER SIER SIN MENING

Debatten om en eventuell atom-vepning av det norske forsvaret har nå fylt dagspressen i flere måneder. «St. Olav» har — ut over sakens politiske og militære sider — gjerne villet peke på sakens etiske forutsetninger, så meget mer som vår hjemlige debatt om atom-våpnene bare sjelden vurderer dem ut fra annet enn på den ene siden kald «terrorbalanse» eller på den annen side ensidige folkesreaksjoner som ikke nettopp klargjør standpunktene. I nr. 6, 1961 ga to katolske legfolk, lektor *Fredrik Werring*, Kristiansand og journalist *Johns Bruce*, Oslo uttrykk for sitt syn. Her er det to teologer, pastor *Edvard Vogt*, Bergen og pater *Erik Gunnes*, Oslo, som sier sin personlige mening.

PASTOR EDVARD VOGT:

«Bare den handlingsløse feighet søker en slik sikkerhet —
i steden for å gjøre det som er rett —.»

Det følgende er, noe sammenfattet, en kronikk av pastor Vogt i Bergens Tidende nylig.

Det natur-rettslige begrep «rettferdig krig» er for mange en selvmotsigelse og en vederstyggelighet. De teoretikere som har utformet det, Vitoria, Suarez og Grotius, betraktes som voldspolitikkenes forsvarsadvokater.

Om en imidlertid setter seg inn i natur-rettens lære om krigen, vil en oppdage at langt fra å rettferdiggjøre militarismen, danner den det eneste mulige grunnlag for utviklingen av et internasjonalt rettssamfunn. En del av motstanden mot begrepet «rettferdig krig» skyldes antagelig ordet «krig»s tvetydighet. Det går jo i seg selv både på angrep og forsvar. En burde derfor oversette det latinske uttrykket «Bellum Justum» med uttrykket «berettiget forsvar».

Det natur-retten (samfunnsetikken) gjør, er å stille opp en lang rekke vilkår, som alle som ett må være til stede for at et væpnet forsvar mot et militært overgrep skal være berettiget. De må også siden *vedvare*, for at et opprinnelig rettferdig forsvar skal kunne fortsettes.

De følgende punkter gir et kort resymé av de viktigste blant disse vilkår:

1. Forsvaret må ledes av vedkommende angrepne folks lovlige myndigheter.
2. Angrepet som en vil forsvare seg mot, må være folkeretts- og naturrettstridig. Det må være rettet mot folkets livsviktige goder.
3. Alle fornuftige muligheter for en fredelig løsning må være uttømt.
4. Forsvaret må ikke sette på spill betraktelig større goder enn dem en vil forsvare.
5. Det må være et begrunnet håp om en seier.
6. Forsvaret må føres i samsvar med naturrettens og folkerettens regler for krigføring. Ødeleggelse av ikke-militære mål må ikke tilsiktes. Reprasalier må ikke tas.
7. Selve våpnene må ikke være forbudt av folkeretten og de må dessuten for å være naturrettslig forsvarlige kunne innsiktes mot militære mål til adskillelse fra sivile. Deres virkninger må følgelig være beregnelige og begrensete.

Forkaster en på grunnlag av en absolutt pasifisme selve muligheten for at et væpnet forsvar kan være berettiget, da fordømmer en som voldsforbrytere de nordmenn som falt i kampen mot det tyske angrep. De fleste av oss ærer dem og bevisst eller ubevisst gjør vi dette på grunnlag av naturretten, — ikke på grunnlag av den falske lære at vårt eget fedreland har alltid rett, — eller den kyniske tanke at ondt skal ondt fordrive. Det var nettopp ikke ondt å forsvare sitt land, slik våre falne landsmenn gjorde det.

Også som kristne ærer vi dem som gir sitt liv for sine venner. Den kristne kan i martyriet bli kallet til å gjøre et enda høyere offer av seg selv for sin neste og for sin tro. Men ikke enhver offerhandling er religiøst berettiget. Om noen slår meg på mitt høyre kinn, da kan jeg ikke vende andre menneskers venstre kinn til. Hva jeg i en særlig situasjon med frykt og beven kan forlange av meg selv, det kan jeg ikke uten videre forlange av andre.

Enda langt mindre kan jeg forlange den fullkomne offerets holdning lagt til grunn for en stats politikk. Den som har gitt all sin rikdom til de fattige, kan ikke forlange at andre skal gjøre det samme. Kristus forteller oss at for den som har kjærlighet er fattigdommen salig, men bare til få ga han det bud å selge alt. Han anerkjente Cæsars rettigheter og bestred ikke Pilatus' rett til å straffe den skyldige. Han møtte høvedsmenn og soldater, men bød dem ikke å forlate deres militærtjeneste.

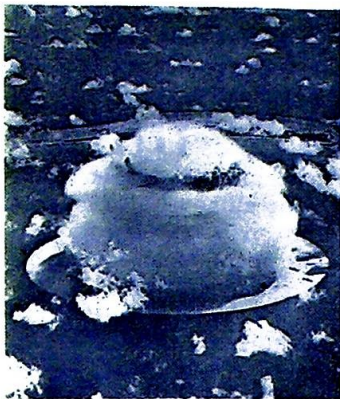
Naturretten uttrykker «Loven», og ikke «Nåden» — men likevel den lov Kristus ikke kom for å oppheve, — den lov som i følge Paulus er skrevet i alle menneskers hjerte. Den uttrykker menneskenes naturgivne og derfor også gudgivne rettigheter og plikter. Det at en far kan tukte sin sønn, at en mann kan verge sin hustru mot vold, at øvrigheten må beskytte de svake og om nødvendig straffe forbryteren, har ikke i seg selv den overnaturlige kjærlighets fullkommenhet. Likefullt er det alt berettiget og kan være en kjærlighetens nødvendige begynnelse.

Kirken ville svikte sin oppgave om den bragte Jesu fullkommenhetsideal ned på det politiske plan, for å gjøre det til borgerlig lov for alle. Evangeliet er ikke og må ikke misbrukes som en patenløsning for de sosiale problemer som blir skapt ved individers og nasjoners samvittighetsløshet og falske ideologier. Kirken angriper problemenes årsaker ved uten opphør å forkynne loven og kjærligheten for den enkelte hersker og den enkelte undergivne.

Når paven og andre kristne ledere gjentatte ganger har fordømt bruken av atomvåpen, da skjer det altså først og fremst under henvisning til den almene lov, naturretten vilkår for det som er berettiget forsvar. Og det gjelder for alle, kristne som ikke-kristne. Bruken av atomvåpen må forkastes fordi den strider mot flere av de vilkår som gjelder for berettigelsen av væpnet forsvar. En angriperers bruk av den er selvsagt dobbelt forbrytersk.

Også for den opprinnelig angrepne part er allerede den strategiske bombing av bebyggede strøk med *konvensjonelle* bomber et klart brudd på naturretten. Dette gjelder i enda høyere grad en bombing av bebyggede strøk med *atombomber*, som er langt mer ubegrensede og uberegnelige i sine virkninger. Utallige ulykker vil med sikkerhet

PATER ERIK GUNNES O.P.:

«Der finnes, Gud skje lov, andre midler.

Det gjelder å ville dem...!»

Det må vel være et par hundre innlegg for eller mot atomvåpen jeg har lest i avisene denne vinteren. Men sant å si: liten innsikt har de bragt, de aller fleste av dem. Og skal man forsøke å summere opp, blir en enda en gang slått av i hvilken grad det har vært en «goddag-mann-økseskaft»-diskusjon. Begge parter har gått ut fra grunnsynspunkter som var ubestridelig riktige, men som trengte en grundig komplettering om de skulle gi grunnlag for en samlet vurdering. Vi er blitt stående på de spontane følelsesreaksjoners plan. Derfor er vi også nå vidne til det groteske at frontene mellom pro- og anti-atomvåpen-debatter er i ferd med å stivne langs parti-politiske grenser. Vurderingen skjer simpelthen ut fra et radikalt, henholdsvis konservativt *temperament*.

Dette er bare et nytt, klart tegn på den mistillit til tanken, som i særlig grad preger den norske opinion. Og ganske spesielt på det faktum, at man ikke lenger tiltror tanken noen som helst evne til å finne rede i *moralske* problemer, og trekke opp visse elementære retningslinjer for en moralsk handlemåte. Også moralen er nemlig blitt et spørsmål om temperament og legning.

På den ene side finner vi da den konservative samfunnsbevarer, som vil forsvare Vestens sivilisasjon og de kristne verdier. Men oftere og oftere viser det seg, at han (ubevisst) har oppgitt enhver tro på at disse kristne verdier kan underlegge hans politiske og militære vurderinger en moralsk bedømmelse. Et eksempel blant mange er en oberstløytnant,¹⁾ som skriver: «Dette betyr ikke at

1) *Tor Vik* i «Atomvåpen i Norge?» *Tiden*, s. 63.

de militære tiltak som i denne forbindelse blir nødvendige, er moralsk riktige. De midler som må anvendes er preget av ufullkommenhet og ondskap...».

Og nøyaktig det samme resonnement kan vi finne på den andre siden, bare da med motsatt fortegn. Eksemplet her er forfatteren *Terje Stigen*, som kommer med den samme erkjennelse av midlenes ufullkommenhet, og bare oppgitt lar hendene synke: «Vi skjønner i grunnen bare at all krig er krigsforbrytelse, og at alle som påfører andre lidelse, er forbrytere. Og det vil si at vi er naturligvis alle sammen forbrytere i det øyeblikk vi tar våpen i hånd for å drepe. Selv om vi gjør det for å forsvare oss.»

Begge disse skribentene kaster jo kortene i samme øyeblikk innsatsen blir høynet. Stigen's resonnement fører logisk til å avvise enhver mulighet for en kristen samfunnsteori, og dermed blir hele den kristne løsning forvist ut i idealenes skinnverden. Men oberstløytnanten gjør nøyaktig det samme. Og hvor mange av hans meningsfeller er det ikke som gyser over den angivelig jesuittiske læresetning «Hensikten helliger midlet», men som selv ikke nøler med å adoptere det samme prinsippet i det øyeblikket det røyner på: Atomvåpen er et onde, men vårt formål er godt, og siden vår fiende har dette våpen, må da også vi ha det!

Størstedelen av opinionsyttringene i denne saken hører hjemme i en av disse to båsene. Den katolske moralisten, med sitt krav på å få overveie, resonnere, og skjelve tillatelig fra ikke tillatelig, ut fra sin tro på tankens evne, opplyst av den kristne åpenbaring, til å finne en vei i kaoset — han står da mellom dobbelt ild. For i all korthet

bli påført sivilbefolkningen med en gang og i decennier etter krigens slutt. Slike følger kan intet militært formål ha.

Hertil kommer det forhold at strategisk atombombing igangsatt av den ene part i en konflikt hvor begge parter disponerer atomvåpen, med største sannsynlighet vil føre til en total ødeleggelseskrig. En slik strategi medfører følgelig en så stor risiko for utslettelsen av det en ønsker å forsvare, at den også av denne grunn strider mot naturretten og representerer en krigsforbrytelse.

Og disse betraktningene gjelder i virkeligheten også for de såkalte «taktiske» atomvåpen. Det dreier seg om bomber opptil Hiroshima-bombens størrelsesorden, tilsvarende 1 000 tonn TNT sprengstoff, som legger flere kvadratkilometer fullstendig øde. Dessuten: Straks et eneste atomvåpen prinsipielt anerkjennes — selv om det skulle ha en mindre styrke — oppstår en helt utillatelig risiko for at også andre atomgranater vil bli anvendt, inntil vi har den totale ødeleggelseskrig. Det er en ren

sofisme å påstå at det er en vesensforskjell mellom det man idag kaller «taktiske» atomvåpen og «strategiske» atomvåpen. I forholdet til naturretten står de i samme utillatelige kategori.

*

Mange stanser opp ved den tanke at vi, selv med det beste konvensjonelle forsvar, ingen absolutt sikkerhet har mot det å bli overfalt av en fiende som setter inn en millionhær og som kanskje selv bruker krigsforbryterske våpen. Nei, vi har ikke det. Feilen ved atomstrategien er at den fortvilet søker en absolutt sikkerhet i en verden hvor en slik sikkerhet ikke gis. Dette er dårlig teologi og et umulig prinsipp på alle livets områder, fra økonomi til familieliv. Bare den handlingsløse feighet søker en slik sikkerhet, isteden for å gjøre det som er rett.

Tror vi ikke på rettens og sannhetens sak og tror vi ikke på vår egen moralske styrke, da har vi allerede mistet grunnlaget for vår selvstendighet. Vi har valgt selv-mordets vei på egne og på menneskehetens vegne.

går jo vårt syn ut på at det er forsvarlig både å holde en hær og å bruke den, *men innenfor visse, meget snevre grenser*: Forutsetningene er de samme som for å holde en politimakt. Begge grunner de på nødvendigheten, på rettigheten, ja nødvendigheten av et ordensvern i samfunnet — det internasjonale som det nasjonale. Men vi vet også at et politi kan ikke få disponere over et hvilket som helst middel. Blant annet avviser vår rettsbevissthet fortsatt en ting som tortur. Og de fleste her i landet vil sannsynligvis ennå si: Under enhver omstendighet, samme hva som hender, torturen er et absolutt onde, som ikke det beste formål av verden kan forsvare bruken av. Moralteologen vil si: Fordi torturen strider mot selve naturretten. Og på dette punkt baserer vi oss altså på katolske moralkriterier.

Men nå det konkrete spørsmål: Atomkrigen. Hører den til de absolutt tillatelige midler, når det gjelder å håndheve internasjonal lov og rett, eller finnes det omstendigheter der den kan forsvares?

Lar vi spørsmålet gjelde den *ubegrensede* atomkrig, er det greit å se at den må absolutt avvises. I moralteologens nøkterne sprog skjer det av to grunner: Den kan ikke bygges på nødvergeretten, som tvinger oss til å skjelne mellom angriperen, den militære, og sivilisten. Enhver massegjengjeldelse — som altså ikke skjelner mellom militære og ikke-militære mål — må forkastes. Bakteriekrieg og en massiv gasskrig kommer inn under den samme dom. Om man vil hevde at i våre dagers totale krig er enhver sivil i virkeligheten en soldat, må dertil svares at i så fall tar altså atomkrigen med nødvendighet sikte på folkeutslettelse, hvilket igjen faller langt utenfor ethvert forsvars legitime oppgave. Selve formålet med å gripe til våpen var jo at man ville gjenopprette ordenen. Men det er ingen tvil om at total atomkrig vil bety totalt kaos. Med andre ord: Denne form for forsvar er i ordets egentlige forstand absurd.

I de aller siste årene er det imidlertid oppstått et nytt begrep: den begrensede atomkrig. Både russere og amerikanere er i ferd med å uteksperimentere «mindre» atomvåpen, som teoretisk kan begrenses til å ramme militære mål alene; *hvert enkelt av dem tatt for seg* har ikke en verre virkning enn en vedvarende konsentrert artilleriild med vanlige granater. Og det er dette faktum som danner utgangspunktet for de divergerende oppfatninger vi møter hos de katolske moralister. De er alle enige om hovedprinsippene. Men når det gjelder vurderingen av den konkrete situasjon som disse «taktiske» atomvåpen stiller oss i, er det ikke underlig at det oppstår en viss meningsforskjell.

Det er heller ikke underlig at det er i USA vi finner den største tilbøyelighet til å regne med muligheten for en slik «moralisk forsvarlig» atomkrig. Det er på USA's skuldre ansvaret for den «frie verden» for en stor del ligger. Ikke rart da, at man i det lengste søker å rettferdiggjøre de våpen som tilsynelatende best kan forsvare den. Og det er sant: Teoretisk kan man selvfølgelig tenke seg en stillferdig liten krig, med noen få, små atomkanoner, i en nesten mennesketom jungel et eller annet sted på kloden...

Men ansvar kan, når det pares med frykt, føre til ønsketenkning. Og spørsmålet er om vi ikke er vel langt inne på den veien her. Argumentene for at en slik begrenset atomkrig er praktisk gjennomførlig, er sorgelig få og svake. Mens det kan pekes på flere tungtveiende argumenter som går i motsatt retning:

1) Det finnes ingen klar grense mellom såkalte «taktiske» (altså «tillatte») og «strategiske» atomvåpen. Noen internasjonal avtale om en slik grense foreligger ikke, og det er ingen utsikt til at den vil foreligge.

2) Selv om en slik avtale forelå, ville det i praksis være ugjennomførlig å holde seg til den.

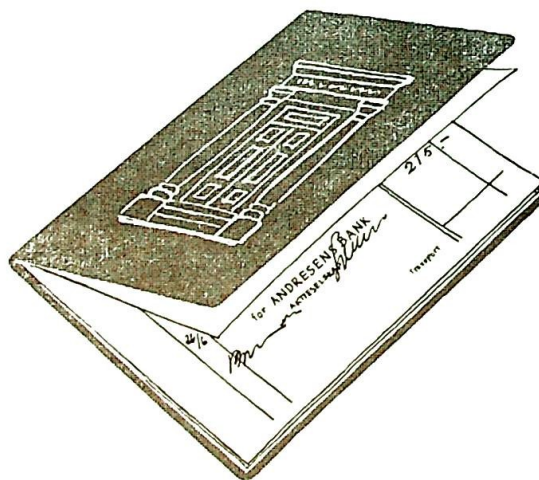
a) En større taktisk atombombe, anvendt mot et kvasimilitært mål hos den ene part, ville allikevel ofte bety en så omfattende ødeleggelse også av sivile områder at motparten neppe ville nøle med å kalle operasjonen for terrorbombing og ta sine motforholdsregler derefter.

b) Det er heller ikke mulig for den angrepne part umiddelbart å fastslå hvilken bombestørrelse som er brukt. Han vil alltid være fristet til å tro at motparten bryter avtalen ved å benytte seg av forbudte dimensjoner.

3) Selv om hver enkelt bombe *tatt isolert* ikke betyr noen vesentlig skadevirkning, vil en masseinnsats av selv bare taktiske atomvåpen bety en samlet skadevirkning av uoverskuelige dimensjoner. Foruten at vi må regne med indirekte virkninger av ukjent størrelsesorden, er det også klart at de materielle ødeleggelser — noe nær total ruin for de områder der den blir utkjempet — blir så enorme at det er tvilsomt om det blir noe eller noen igjen å forsvare.

Med andre ord: Et forenet studium av den menneskelige natur og de militære realiteter gjør en ytterst skeptisk med hensyn til mulighetene for å forhindre en begrenset atomkrig i å gli over i den totale. — Kan vi allikevel håpe å forsvare vår kristne kultur? Ja, Gud skje lov, der finnes andre midler. Det gjelder å ville dem! Det er imidlertid en annen historie...

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

BLIKK på TIDEN

BEDRE ENN SITT RYKTE

■ På tross av utgivelsesdatoen — 1. april! — er da visst ukebladet «Aktuell»s reportasje vederheftig nok: Journalist Bjørn Bjørnsen har valgt en helt tilfeldig 2. realskoleklasse på Grorud, der elevene er fra 15 til 17 år gamle og av begge kjønn, og stilt fire spørsmål, uten nærmere forhåndsorientering:

1. Hvilke organisasjoner er du medlem av?
2. Hvilke hovedinteresser har du ved siden av skolearbeidet?
3. Tenker du på å melde deg inn i noen organisasjon?
4. Hvis du har en kveld fri — hva vil du helst bruke den til?

Svarene er morsom lesning. Det bildet de 21 gir av ungdommen i et typisk ferskt og nytt forstadsstrøk kan være et nyttig korrektiv til sukk- og ve-klagene over tenåringene. Her er noen trekk som kanskje overrasker enkelte av leserne:

— Den fremherskende interessen er sport, lesning, dans og film.

— Hele 9 av 21 elever er (eller vil bli) medlemmer av en kristelig forening — én nevner Oslo Katolske Ungdomslag. (Var vi pietister av den strenge observans, ville vi merke oss med et mentalt kryss i marginen at av de ni ovennevnte gir seks uttrykk for at filmen hører til deres viktigste interesser.)

— Her er også et sterkt innslag av sosial og humanitær interesse: Avholdssak og Ungdommens Røde Kors.

Selvfølgelig bør en ikke trekke håndfaste konklusjoner av et så lite materiale og en så ukontrollert og omtrentlig Gallup. Og selvfølgelig er svarene gruppebestemt — i nettopp dette miljøet arbeider tydeligvis både Godtemplar-saken og kristelige retninger effektivt og danner miljø. Men mon vi ikke — over sensasjonspressens overdimensjonerte interesse for utskuddene — noen ganger glemmer de talløse «alminnelige» ungdommer uten miljøskade og uten rulleblad hos barnevernsnevnd og politi?

AMOK

■ Ukebladet «Farmand» er et omstridt innslag i norsk presse. For mange er det et friskt opposisjonsorgan mot byråkrati, flertallsdiktatur og sjuks — uredd og pågående. For andre igjen er «Farmand» et helt selvavslørende uttrykk for våre hjemlige babbit'ers kommersielle halvdannelse — et blad for en borgerlig materialisme som er like innskrenket som den er snobbet. Det tilkommer oss ikke å felle noen salomonisk dom mellom så motsatte vurderinger. Så meget mer som vi vel — i motsetning til Salomon! — faktisk da kom til å hugge barnet over på midten.

Sikkert er det i hvert fall at det er med stigende lede og bekymring vi ser forfatteren Alf Larsen løpe amok i bladets spalter. Mon ikke «Farmand»s redaktører gjør den benådede lyrikeren og den blendende essayisten Alf Larsen en trist bjørnetjeneste ved slik å la ham få lov å være apekatten på bladets sosialpolitiske og kulturkritiske lirekasse? De fornøyelige karikaturene redaksjonen putter inn i Alf Larsen's tekst for å antyde at dette skal være morsomt, er blitt mer og mer malplaserete. Det er nemlig ikke morsomt å se et fint intellekt tape balansen i voldsforherligelse og menneskeforakt. Andre får ta nærmere for seg Alf Larsens meninger om kolonipolitikk, antisemitisme, prylesttraff, Mc Carthy og meget annet — selv

synes vi de har en ram smak. For vår del har vi festet oss ved følgende bukett («Farmand» 1. april) til noen av dem som har latt medmenneskers nød og elendighet rispe litt dypere i deres eget skinn enn til overhudens spekklag:

«Albert Schweitzer er paradigmaet på vår tids åndelige illusionisme, på den *forhærdede naivitet* som tross alle verdensvidensbyrd ikke vil innse at det som trengs nu (og som i virkeligheten også forbereder sig) ikke er et nytt hjerte men en ny hjerne, ikke et nytt følelsesveld men en ny erkjennelse, en sann «opplysningstid».

Albert Schweitzer er en bra kar og dertil et mannfolk (på «Sykehuset i Urskog») er der ikke langt mellom ørefikene), men der er andre som ikke er så bra. Der er f. eks. den åpenbart likeså forfengelige som fjottedede pater Pire. Hvem tjener han? Skal jeg henges når jeg sier at hvis han ikke er det så kunde han godt være kjøpt og betalt av kommunistene (den katolske kirke er nu så full av skjulte og åpenbare radikalerne at enhver mistanke må være tillatt — hvad var «arbeiderprestene» for en historie?).

Eller denne abbé Pierre, som ikke kan la de stakkars uteliggerne i Paris være i fred? Verden vrirler nu av slike barmhjertige samaritaner (det er også blitt en mode!), hvis virkelige rolle ikke er å frelse verden men å holde kaos gående.»

Hadde det vært en aprilspøk, så hadde den bare vært mislykket. Det er som alvorlig *meningsytring* at dette er så dypt forstemmende.

DET MISKJENTE FREDSKORPS

■ Skal der gå politikk i planene om det norske fredskorpset? Det får vi ikke håpe, men skal det kunne unngås, må nok en og annen kjepphest få lov til å bli stående ubrukt på stallen. Foreløpig har der, som vi var inne på i forrige nr. av «St. Olav», vært tilløp til å overse den praktiske «fredskorps»-erfaring som norske misjonærer representerer, og som uten at fredskorps og misjon derfor skal samrøres eller forveksles, bør komme opplegget til gode.

Kristendommen er en tro — et personlig engasjement i en frelseshistorie. Men den er ikke bare det. Den er også en mektig kulturarv, et livsmønster og en verdiskala. Som sådan blir den ofte grovt og kortsynt undervurdert av våre sosialpolitikere og humanitære koryféer. Her får det norske kristenfolket dyrt betale at det så ensidig og eksklusivt bare har fremholdt den «personlige» kristendom — og glemt verdimønstrrets almengyldighet. Der er nemlig tegn i sol og måne som kan tyde på at enkelte vil gjøre vår hjemlige avkristning til eksportvare.

I en skarp kronikk («Verdens Gang» 5. april) tar den kjente reporteren Albert Henrik Mohn for seg USA's fredskops-planer, der misjonærenes erfaring er velkommen:

«Hvor befriende er det ikke å oppleve at et hjelpeprogram blir lansert for sakens egen skyld, ikke som ledd i en utmanøvrering av politiske motstandere. Ikke minst derfor fortjener fredskorpset all den hjelp det kan få.

Norsk ungdom bør ikke vente at makthaverne i Oslo skal gi dem en liknende sjanse til utfoldelse. Glem ikke at vi har en kirkeminister som synes det er viktigere å lære cha-cha-cha enn bergprekenen.»

Vi får håpe at Mohn's pessimisme blir gjort til skamme, men det må jo innrømmes at han er ute i et nyttig ærend i hvert fall når han minner om disse kjennsgjerner:

«Misjonærer har i alle år levd spartansk etter noenlunde de samme linjer Kennedy har trukket opp for fredskorpset sitt. Kristne misjonærer er ikke redde for å bli skitne på hendene, og interessen deres for oppgaven springer ikke ut av ønsket om å få en høy, skattefri inntekt noen år og kople av i et eksotisk miljø. Misjonærene drar ut for å hjelpe medmennesker, de lærte Nkrumah og Touré, Kasavubu og Kenyatta å lese og skrive da våre hjemlige motdagister hevdet at Afrika var lykkelig i sitt solfylte hedenskap og sjarmerende uvitenhet, og at de kristne misjonærer ingen rett hadde til å bryte inn og ødelegge idyllen.

I over 30 år har norske misjonærer forsøkt å forklare for våre egosentriske syndere i sommersol at Afrika er sultent og sykt, og at marxistenes patentoppskrift: Ned med kolonistyrer, opp med preventiver, ikke er en absolutt løsning. Men misjonærene er her hjemme i mange tilfelle blitt møtt med et håndflir, og de radikale har sørget for at karikaturen av misjonæren, den nidkjære som løper rundt og samler sjeler som andre fanger sommerfugler, har festet seg i mange unge sinn.

Og det har alltid vært en torn i øyet på de intellektuelle blant sosialistene at kapitalen til det kristne fredskorps for en del kom fra arbeiderklassen. Det skulle stoppes, og derfor het det at misjonsforeningene satt og strikket toppluer til hottentottene. Bedehuset der mange av innsamlingene foregikk, ble en skyteskive for marxistene, og det var ikke måte på hvor lavt det var under taket på disse stedene hvor fabrikkarbeidere og fiskere ble bedt om og ga en krone til bandasjer til spedalske i Afrika.

Når de underutviklede landene en dag ikke lenger er tilbakeleggende og skriver sin historie, vil det vise seg at det var atskillig høyere under taket i bedehuset enn i «Folkets hus».

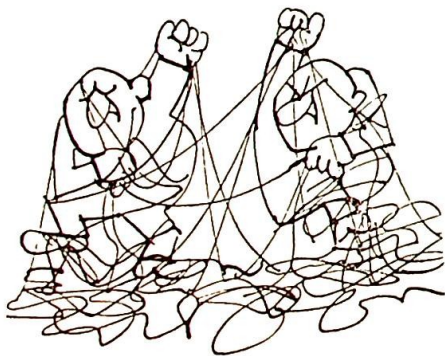
Det er typisk for Kennedys innsikt at han har søkt kontakt med kristne organisasjoner for å bygge på deres vell av nyttige erfaringer.»

VI ALENE

Menighetsfakultetets nye professor i kirkehistorie, dr. Carl Fredrik Wisløff, vil visst ikke få det lett, dersom han fremover skal blande sammen sitt eget fag og sine ønskedrømmer så håndfast som han — om «Vårt Land» står til troende — nylig har gjort det på et møte for predikanter. For oss som mente at den evangelisk-lutherske kirke, grunnlagt på den karakteristiske fortolkning kristendommen får gjennom Filip Melanctons penn i den Augsburgske trosbekjennelse, går tilbake til det 16. århundre, er det noe overraskende å se hans utlegning av kirkehistorien. En skulle tro det var nok å bruke sine egne øyne for å konstatere at luthersk trosoppfatning innebærer en konfesjonell og geografisk begrenset særtolkning av kristendommen. Men nei:

«Hva menes da med luthersk? Jo da tenker vi på at det finnes en bred evangelisk strøm som holder seg til og vedkjenner seg bekjennesskriftene: De 3 oldkirkelige symboler, Augustana og den lille katekisme.

Å holde seg til bekjennelsen, det er luthersk. Bekjennelsen peker bakover til Kristus og apostlene. Katolikkene sier: Vår kirke ble grunnlagt pinsedag, den lutherske i 1530-årene. Dette er galt. Vi holder oss til den apostoliske bekjennelse. Vi har ingen spesialitet fra reformasjonstiden.»

Riktig betryggende for professorens kirkehistoriske kunnskaper synes vi jo heller ikke det er når han opererer med noe så grovt forvansket som katolikkens «helgentilbedelse» — et oss ukjent fenomen.

Wisløff's oppfatning av «Skriften alene» viser seg igjen å være «Skriften slik vi be-

stemmer at den skal tolkes» — vi og de som tenker som oss. Etter to tusen år er altså det riktig pure evangelium bare såvidt bevart i et lite pietistisk reservat i Nord-Europa — all annet er villfarelse. Disse herrer snubler i en horisont som de visst forveksler med en glorie.

Det synes nok også en av de mer økumenisk vidtskuende lutherske kristne, sogneprest Axel Solbu, som i «Kirkebladet» (8. april) blant annet skriver:

«Professor Wisløff vil hevde prinsippet «sola scriptura» som eneste antakelige basis for mellomkirkelig samtale og samarbeid. Dermed hevder han et standpunkt som er minst like

absolutt i sin eksklusivitet som det som Romerkirken tidligere har hevdet, men nå synes å være i ferd med å forlate. I praksis vil det si at professor Wisløff på forhånd utelukker ikke bare de romersk-katolske, de ortodokse, de gamle orientalske særkirker og gammelkatolikkene, men også storparten av anglikanerne og ikke ubetydelige grupper av evangelisk-lutherske kristne! Blant de siste finnes ikke bare høykirkelige, men også grundtvigianerne, som jo vitterlig forkaster «sola scriptura» og holder seg til «det lille Guds ord», som jo ikke er noe annet enn en viss nærmere definert og begrenset tradisjon.»

Det er et perspektiv som det krever noen ytterst spesielle glass i brillene for å overse.

Frater Candidus.

ET HUS I KOREA

*Jorden kan du inte göra om
stilla din häftiga själ
endast en sak
kan du göra:
en annan människa väl.*

*Men detta är redan så mycket
att själva stjärnorna ler
en lidande människa
mindre
betyder en broder mer.»*

Vår innsamling til Korea-barn har fått en spontan og hjertelig oppslutning som er meget gledelig. Siden siste nr. har vi mottatt følgende bidrag:

St. K. kr. 100. T. S. 10. E. B. 25. S. E. (Tønsberg) 200. S. J. I. 1000. M. A. R. 100. O. N. 50. E. F. T. 10. K. H. 10. T. R. 20. RIG 30. Anonym 100. R. B. 10. J. W. K. 20. Kl. 25. M. B. 200. C. J. 50. K. M. 50. St. Paul, Bergen 850. E. B. 100. S. Fr., Bergen 1000. VFH, Grefsen 100. A. V. 50.

Tidligere innkommet: 1235 kr. Sum: kr: 5345.—

INNSAMLINGEN FORTSETTER.

Bidrag kan sendes til postgiro 189 89 (Dominkanerne). NB! Sett «KOREA» på talongen!

KATOLSKE MILITÆRE INNBYS TIL LOURDES

Katolske militære blir også i år innbudt til å delta i den store internasjonale pilgrimsferd til Lourdes, for dem som tjenestegjør i NATO-styrkene.

De som vil delta må søke om permisjon hos sine respektive lokale sjefer, som har fått de nødvendige instruksjoner fra Forsvarsdepartementet.

Avreisen finner sted fra Oslo 30. mai om kvelden. Deltakerne er tilbake i Oslo 9. juni om morgenen. Pris for deltakelsen (inklusive reisen tur-retur Oslo—Lourdes + opphold i Lourdes) er bare kr. 150.

Innskrivning og opplysninger hos

*pastor A. Haeck,
Akersveien 5, Oslo.*

NYE BØKER

Vår
nye
katekisme

Efter en lengre ventetid foreligger det nå en katekismus, utgitt av Oslo Katolske Bispedømme, og beregnet på avgangsklassen på folkeskolene, på undervisning av gymnasiaster og konvertitter, og på hjemmets «håndbibliotek». Det er med andre ord en bok som det er meningen at alle våre voksne katolikker skulle gjøre seg fortløpig med. En katekismus er et overordentlig viktig element i et bispedømmes liv. Det er den selvfølgelig grunnstamme i våre katolikkers viten om sin tro, normen for undervisningen, veiviseren til det katolske dagligliv. Derfor er det en stor glede å få denne nye utgave på bordet, og man åpner den med den største forventning.

Bortsett fra at en katekismus bør være en læremessig korrekt og en, hva alle hovedpunkter angår, fullstendig fremstilling av Kirkens lære, er det noen trekk man må kunne vente å finne igjen i en ny utgave anno 1961. Den må nemlig åpne perspektiver på den verden vi lever i nå, og den må være preget av vår tids nyere teologiske og pedagogiske synsmåter.

Først og fremst må den være Kristo-sentrisk. Ikke et øyeblikk må leseren være i tvil om at dette er læren om Jesus Kristus, et svar på det evig tilbakevendende spørsmål «Hvem er denne mann?», en fortsettelse av Apostelenes forkynnelse om at «det ikke finnes frelse i noen annen». På dette aller vesentligste punkt er den nye katekismus glimrende. De tre hoveddeler om trosbekjennelsen, sakramentene og budene er ført tilbake på Kristus på den måten at de utledes fra Jesu ord om seg selv som Sannheten, Veien og Livet. Dette prinsipp er dessuten konsekvent gjennomført i alle avsnitt, slik at Kirken, Sakramentene, Budene, Liturgien og den kristne praksis ikke står der som mer eller mindre isolerte størrelser, men at vi ser dem i sin direkte avhengighet av Jesu Person og lære. — Denne fremgangsmåte er ikke bare den eneste teologisk riktige, den har også store pedagogiske fordeler. Kristus selv trer frem som det sentrale element i hele den levende Kirke, og hans navn blir selve nøkkelordet til sammenhengen i dens lære. Dessuten får man et langt riktigere bilde av Kristi mangfoldige gjerning og av dens direkte fortsettelse i det kristne liv.

Hermed er vi kommet til det andre kjennetegn på en tidsmessig katekismus: den må være oversiktlig og forståelig, den må være tilgjengelig og «brukbar» i ordets beste forstand. Det er ikke lengre tilfredsstillende med en lang rekke av stikkord bak i boken, som viser hen til et

eller annet løststående spørsmål og svar. Katekismen må ha en indre sammenheng, og hvert lite avsnitt en leser gjennom, må føre inn i denne sammenheng. Det er fristende på dette punkt å sammenligne vår nye katekismus med andre, større utgaver fra nyere tid. Da viser det seg at den nok kanskje ikke er så detaljert på alle punkter, men at den til gjengjeld er vel så oversiktlig, og vel så sterk i denne indre sammenheng.

Det kan selvfølgelig være delte meninger over formgivningen i de enkelte kapitler, eller man kan savne en eller annen aspekt av Kirkens mangfoldige virkelighet. Man kunne f. eks. spørre: hvorfor ikke litt mer om Tre-enigheten? Personlig ville jeg gjerne sett større ettertrykk på forbindelsen mellom Kirke og misjon, såvel på verdensplanet som i den enkelte kristnes daglige liv. — Ellers fester man seg her og der ved nokså ofte gjentatte ord og noen haltende uttrykk. Men alt dette er egentlig detaljspørsmål som det senere eventuelt kan rettes på. Slik katekismen foreligger nå er den derfor rett og slett god.

Hva utstyret angår foreligger boken i et tiltalende format og i passe omfang. Teksten er satt med litt gammelmodige, men meget tydelige typer og ombrekningen er levende uten å være søkt. Vi håper dog at det til neste opplag kan finnes frem til illustrasjoner som er mer i pakt med tiden og med bokens innhold. De nåværende er egentlig ikke teksten verdige.

Alt i alt kan vi si at vi med denne katekismen har fått en utgave som bør finne sin selvfølgelig plass i enhver katolikk bokhylle.

A. HÆCK.

Atomvåpen i Norge?

*Atomvåpen i Norge? 8 innlegg for og imot.
Tiden Norsk Forlag, Oslo 1960.*

Heller ikke «St. Olav»s lesere er blitt spart for atomdebatt. Derfor er det også grunn til å omtale denne lille boken, der spørsmålet blir belyst fra de forskjelligste sider. Først og fremst kan fremheves de rent konkrete fakta som fremlegges av atomfysikere og andre fagfolk. Selv om deres innlegg er vel kortfattet og ikke alltid så inngående som ønskelig kunne være, skulle de gi stoff til ettertanke for enhver som vil prøve å kombinere de fakta som der blir gitt.

Temmelig valne og lite dyptgående virker politikernes innlegg — hva enten det gjelder *Henrik Svensens* innlegg for atombomben eller *Finn Moes* betraktninger omkring det offisielle regjeringsstandpunkt.

Også to fag-militære har ordet. Oberstløytnantene *Vik* og *Haugan* gjør rede for hver sitt standpunkt. *Haugan* antyder også det synspunkt som i de siste måneder er kommet enda klarere frem, og som en av verdens fremste militæksperter, *Liddell Hart*, har hevdet med styrke: At å basere NATO-forsvaret på atomvåpen og mer eller mindre avskrive de konvensjonelle våpen, slik det har vært en sterk tendens til, er noe av det farligste man kan gjøre: Fordi det først og fremst gjelder å begrense enhver mulig konflikt til en «liten krig» — og at dette ikke lar seg gjøre, dersom man baserer sitt forsvar på atomvåpen.

Forlaget har ikke funnet det nødvendig å få med noen moral-teologisk eller -filosofisk vurdering av spørsmålet. Det forekommer meg å være bokens alvorligste lakune. Men bortsett fra det, er boken en god innføring i problemstillingen omkring atomvåpenene.

E. G.

UTLANDET

VATIKANET

Pater Janssens trekker seg tilbake.

Jesuitterordenens general, den 71-årige hollender pater J. B. Janssens har vært syk i lengere tid og har nå overdratt sin myndighet til ordenens generalvikar, kanadieren pater John Swain. Jesuitterordenens medlemstall har i nyere tid vært uavbrutt stigende, og en regner idag med 34 000 jesuitter i verden.

POLEN

Avspenning?

En foreløpig stans i myndighetenes pågående anti-kirkelighet spores i Polen. Muligens dreier det seg om en «borgfred» på grunn av de forestående valg. Kardinal Wyszinski reiser i begynnelsen av mai til Rom, og kommer også underveis til å besøke Paris, der det finnes et polsk seminar. Som bekjent har den polske kommunismes ledende mann, Gomułka, gitt uttrykk for at Vatikanet «inntar en fiendtlig holdning til folkedemokratiene og tvinger de polske biskoper til å gjøre det samme». Kardinal Wyszinski tilbakeviste øyeblikkelig i en preken denne påstand, og uttalte at Vatikanet aldri hadde gitt de polske biskoper instruksjoner om hvordan de skulle forholde seg i kirkepolitiske spørsmål. «Den Hellige Stol har tillit til de polske katolikker og behøver derfor ikke å gi noen parole», sa kardinalen.

SOVJET-RUSSLAND

Religion og drikk hovedfiendene!

Politybrået i det kommunistiske parti vil, ifølge meldinger fra Moskva, åpne en dobbelt kampanje mot alkoholmisbruk og religion blant soldatene i den reade armé. Drankere og religiøse solda-

ter skal få «opplysning» og bli individuelt irettesatt for det forkastelige i deres svakhet. Psykologiske metoder skal anvendes, for å overbevise «delinkventen» om at alkoholisme og religion i virkeligheten er sykelige tilstander.

SPANIA

Picasso-gave til spansk kloster.

Den verdensberømte maleren Pablo Picasso har skjenket abbeden og munkene ved det gamle benediktinerklosteret Montserrat et av sine bilder som gave. I maleriet gjenkjenner en katalanske motiver og Picassos berømte «fredsduer». Abbeden, Dom Escarré, og flere av hans munkker hadde avlagt en Picasso-utstilling i Barcelona et besøk, og Picasso har ved sin gave villet gi uttrykk for sin sympati og takknemlighet.

USA

Kirken om 50 år?

I et kirkelig organ i Oklahoma, USA, har en rekke fagfolk bidratt til en artikkelserie om Kirken slik de mener den vil arte seg i deres land om 50 år — altså i år 2011. Av spådommene nevner vi: *Bispedømmet* vil få en fastere organisasjon som apostolisk «sentral» og overta meget av den forvaltning som sognene nå sørger for. I *sognene* vil en til gjengjeld konsentrere seg om treningen av legmannsapostler. *Legfolkets* innflytelse og rolle vil i det hele tatt stadig stige under disse 50 årene, og de vil også komme til å bli mer medvirkende i gudstjenesten, som vil bli feiret på folkesproget. Om 50 år, mener ekspertene, vil de kristne konfesjoner stå hverandre langt nærmere enn idag.

VEST-BERLIN

Kommentar til Eichmann-saken.

Den katolske avisen i Berlin, «Petrusblatt» skriver i en kommentar til Eichmann-saken at den prosess som nå finner sted i Israel «bidrar til å sette det Tredje Rikes usalige epoke under lovens og rettferdighetens dom». Bladet understreker at jødene fremdeles bærer som sin bestemmelse at de er «Guds utvalgte folk» — en verdighet som nazi-terroren ikke maktet å utslette. «Petrusblatt» gir

videre uttrykk for håpet om at rettssaken mot Eichmann gjør det av med myten om «den lille mann i systemet» som «bare utførte ordre». Saken vil klarlegge hinsides enhver tvil at en kan anrette masse mord på millioner sittende ved sitt skrivebord, og at enhver må stå personlig til rette for sine handlinger.

VEST-TYSKLAND

Katolikker og protestanter møtes.

I slutten av denne måned samles for 6. gang katolske og protestantiske tyske publisister til en konferanse. Sliske samtaler er blitt en årlig begivenhet, og har avvekslende funnet sted i evangeliske akademier og katolske institusjoner, blant annet i benediktiner-abbediet Maria Laach. På studieprogrammet i år står emner som stat og kirke fra evangelisk og katolsk synspunkt, det kommende kirkemøte, felles holdning til arbeidet for utvirkingslandene, forholdet mellom «fredskorpene» og den kristne misjon.

UNGARN

Forfalsket biskoperklæring.

Også norske aviser har i god tro bragt nyheten om en «erklæring» som angivelig stammet fra det katolske episkopat i Ungarn, der biskopene i påfallende myke ordelag gikk de kommunistiske myndigheter til hånd. Erklæringen sto i skrikende kontrast til den skarpe protest som den ungarske kirkes fungerende primas (under kardinal Mindszents fortsette fangenskap i den amerikanske ambassade i Budapest) utstedte i forbindelse med fengslingen av og rettssaken mot en rekke katolske prester, anklaget for «statsfiendtlig virksomhet». Det viser seg da også at «lojalitetserklæringen» er et falskneri, utstedt av myndighetene selv. Ingen ungarsk avis har gjengitt den, og Budapest radio har bare gjort rede for den i sine sendinger på fremmede sprog. Den er en ren propaganda-

FREDRIKSTAD

HELENE ANDRESEN

KJØTT- OG PØLSEVARER

Glemmengt. 3, 4, 5.
Tlf. 2131 og 2031

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

Kvalitetsblomster får De alltid fra

Chr
Hannestad
HANDELSGARTNERIER
FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 3056
FREDRIKSTAD

ALF SVENDSEN

Alt i kolonial

Tlf. 2167
Farmannsgt. 1-3

Tlf. 1662 - 2062

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

manøvre — beregnet på utlandet. Ifølge det vest-tyske katolske nyhetsbyrå KNA

sitter der idag kommunistiske partifunksjonærer og «fredsprester» i alle biskope-

lige kontorer i Ungarn, med hånd over post, segl og telefon.

<p>TRONDHEIM</p> <p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480</p> <p>Alt i malerverer</p>	<p>VÆR SIKKER på førsteklasses varer til kjøkkenet.</p> <p>De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med ROHDE Geléer, Puddinger, Sauser (også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere) ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter</p> <p>ROHDE Boks 176, Trondheim.</p>	
<p> EDERSEN O. Trygv. gt. 35 Etabl. 1858</p> <p>Alt i glass, porselen, stentøy og kjøkkenutstyr En detalj. En gros</p>	<p> BAUCKS AUKTIONSFORRETNING TRONDHEIM</p> <p>NYE OG BRUKTE MØBLER</p>	
<p>AKTIESELSKAPET PROTON</p> <p>Elektriske installasjoner</p>	<p>Sykepleieartikler Laboratorieutstyr Analysekjemikalier Reagenser</p> <p>For kvalitet</p> <p></p> <p>A/S Christian Falchenberg</p> <p>BASAREN VED BYBROEN MØBELFORRETNING Grunnlagt 1889 - Trondheim</p>	
<p>1/3 BYGG ENTREPRENØRFORRETNING</p>	<p>A.s Trondhjems Margarinfabrikk Stjærdalsveien 8 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	
<p>L. GALLIGANI Pryd- og Brukskunst</p>	<p> BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	
<p>INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim</p>	<p>Et ord er nok ...</p> <p>KVALITET <i>Johan Olaf Helge</i></p>	<p>CARL STÜCKRATH Eftf. SØNDRE GATE</p> <p> Sykeartikler Forbindingsaker Bandasjer Ortopediske Kir. instrumenter innleggssåler</p>
<p> Røvik BRILLE-OPPTISK</p> <p>Ths. Angells gate</p>	<p>HAAKON LEIN Conditori og Dampbakeri Mellemveien 18</p>	<p>Johan P. Rønning MALERMESTER Kontor: Skolegt. 2 A - Tlf. 26474 Verksted: Kjøbmannsgt. 85 - Tlf. 29786</p>
<p>Berg & Wigum ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING Telefon 21483 - Trondheim</p>		

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO's

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

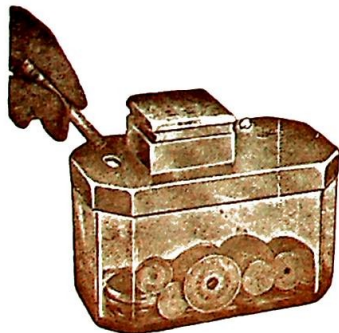
Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

**Vennligst -
glem ikke
kontingenten!**

WISBECH
AMTISELSKAP

Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

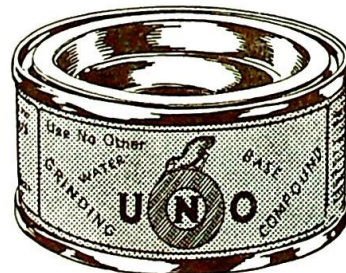
Brevskolen om den
katolske kirkes tro
og moral

Spørsmål besvares av lærerne.
Kurspris kr. 10.—.

Katolsk Informasjon

Postboks 3664 - Oslo

H-2

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**